

De boete uit balans

Het gebruik van de bestuurlijke boete in het kader van het financieel toezicht
Arnt Mein, Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam

Sinds 2000 beschikken de financiële toezichthouders, de AFM en DNB, over de bevoegdheid een bestuurlijke boete op te leggen. Hiermee werd hun sanctierepertoire uitgebreid met een punitieve bevoegdheid, die ook nog eens kon worden opgelegd zonder voorafgaande tussenkomst door de rechter.

De invoering van de bestuurlijke boete was het beleidsmatige antwoord op het zogenoemde handhavingstekort ten aanzien van de sociaaleconomische ordeningswetgeving, zoals dat begin vorige eeuw werd ervaren. Oorspronkelijk werd strafrechtelijk opgetreden tegen dit soort overtredingen, maar de strafrechtspleging was steeds meer overbelast geraakt. Daarnaast werd het als minder passend ervaren voor de afdoening van dit soort overtredingen, bestuursrechtelijke afdoening leek een doelmatig alternatief te bieden.

De invoering van de bestuurlijke boete kan worden beschouwd als een systeemdoorbraak in de rechtshandhaving. De verwachtingen van de doelmatigheid waren dan ook hoog; tegelijk was de kritiek van strafrechtsgeleerden fel. Kort gezegd zou de bestuurlijke boete het bestuur en de bestuursrechter niet zijn toe te vertrouwen, de belangen van betrokken zouden beter zijn gewaarborgd binnen het straf(proces)recht.

Aan de hand van de boetebesluiten, interviews met medewerkers van de toezichthouders en advocaten evenals jurisprudentie is de boetepraktijk van de financiële toezichthouders onderzocht: hoe wegen de AFM en DNB de betrokken belangen en bepalen zij de hoogte van de boete? En hoe verhoudt zich dat tot de discussie tussen de voor- en tegenstanders over de invoering van de bestuurlijke boete? Het onderzoek brengt een opmerkelijke discrepantie aan het licht tussen de beoogde doelen en werking enerzijds en de toepassing in de praktijk anderzijds. Dit werpt een nieuw licht op de 'oude' bezwaren tegen de bestuurlijke boete: het belang van tegenwicht en transparantie.